

**Комунальний заклад вищої освіти Львівської обласної ради
«ЛЬВІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ІМЕНІ АНДРЕЯ
КРУПІНСЬКОГО»**

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

кандидат історичних наук, доцент

Світлана ЛОЗИНСЬКА

“ ” _____ 2024 року

КОНОВАЛ ЛЮДМИЛА ВОЛОДИМИРІВНА

УДК 614.2:355

**ЕВОЛЮЦІЯ МЕДИЧНИХ СЛУЖБ В УМОВАХ ВОЄННОГО
КОНФЛІКТУ**

Спеціальність 223 Медсестринство

Наукова робота на здобуття освітнього ступеня магістр

Науковий керівник

кандидат історичних наук, доцент

Лозинська Світлана Олексіївна

Львів – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЕВОЛЮЦІЇ МЕДИЧНИХ СЛУЖБ В СИСТЕМІ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.....	7
1.1. Історичний розвиток військової медицини та медичної служби в Україні.....	7
1.2. Еволюційний процес інституалізації військових медичних служб як організаційної форми медичного забезпечення Збройних Сил України у воєнний час.....	24
1.3. Медична служба: поняття, структура, склад, нормативна база діяльності та керівництво.....	32
Висновки до першого розділу.....	42
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНІ ЗМІНИ У СИСТЕМІ МЕДИЧНИХ СЛУЖБ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	45
2.1. Нові категорії пацієнтів медичних служб: внутрішньо переміщені особи, учасники бойових дій та сім'ї учасників АТО/ООС.....	45
2.2. Види надання медичних послуг новим категоріям осіб під час війни.....	56
Висновки до другого розділу.....	66
РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	68
3.1. Нормативно-правове врегулювання надання медичної допомоги.....	68
3.2. Емпіричне дослідження медико-соціальних, правових проблем військовослужбовців Збройних Сил України.....	71
3.3. Шляхи удосконалення діяльності і забезпечення медичних служб на період воєнного стану.....	74
Висновки до третього розділу.....	78
ВИСНОВКИ.....	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87
ДОДАТКИ.....	100

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Становлення, розвиток та діяльність медичних служб у наданні фахових послуг пацієнтам є важливою умовою для покращення стану здоров'я людей у період воєнного конфлікту. В умовах життєвих викликів в Україні це необхідність наближення до європейських стандартів медичного обслуговування, проблема удосконалення надання спеціалізованих медичних послуг населенню набуло особливої уваги.

Безпека громадян, якість надання вчасної медичної допомоги мають стратегічне значення для подальшої психічної та фізичної реабілітації пацієнтів. Реформування медицини, посприяло швидкому переулаштуванню на нове матеріально-технічне забезпечення та створення баз, пунктів та закладів в регіонах по наданню послуг медичними фахівцями. Однак, є і проблемні питання, як недосконала і недостатня система фінансування та управління. Вирішення даних питань потребує детального аналізу і вивчення ефективних шляхів удосконалення системи надання медичних послуг, як на рівні державної політики, так і на рівні окремих медичних закладів, що утворилися.

Питання дослідження діяльності, виявлення недоліків та перспективи удосконалення медичного обслуговування є актуальними в сьогоденні.

Мета і завдання дослідження: *Метою* магістерського дослідження є вивчення особливостей функціонування та еволюції системи вітчизняних медичних служб в умовах воєнного конфлікту.

Для досягнення мети визначено такі *завдання*:

— дослідити процес інституалізації вітчизняної медичної служби як організаційної форми охорони здоров'я;

— розглянути теоретичні аспекти функціонування медичних служб в Україні та систематизувати нормативно-правові засади і практичні заходи щодо формування функціонально-організаційної моделі медичного забезпечення сил оборони на засадах єдиного медичного простору;

— визначити існування нових категорій пацієнтів медичних служб (уражені, травмовані і хворі (поранені) військовослужбовці спеціалізованої медичної

допомоги, учасники бойових дій, внутрішньо переміщені особи) та динаміку їх зміни під час воєнних дій в Україні;

— обґрунтувати можливість появи нових або реорганізацію існуючих установ медичного захисту для роботи з учасниками бойових дій і їх сім'ями, переселенцями та визначити нормативно-правове забезпечення їх діяльності.

Об'єкт дослідження: вітчизняна система медичних служб.

Предмет дослідження: чинники, що впливають на еволюцію системи медичних служб в умовах воєнного конфлікту в Україні.

Методи дослідження. Для вирішення поставленої мети та завдань у магістерській роботі використано низку методів загальнонаукового характеру: *методи узагальнення і аналогії, синтезу, єдності історичного і логічного, порівняльного та прогностичного аналізу* – при опрацюванні науково-дослідної бази та дослідженні еволюції системи медичних служб в Україні; *абстрактно-логічний* – для теоретичного узагальнення та дослідження сутності поняття «медична служба»; *системно-аналітичний* – для розробки рекомендацій щодо реформування державної системи надання медичного захисту.

Інформаційна база дослідження – нормативно-правові акти Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, що регулюють діяльність системи охорони здоров'я; документи Міністерства оборони і Міністерства охорони здоров'я України з питань охорони здоров'я військових, медичного забезпечення військ (сил) і оборони України, керівні документи з питань медичного забезпечення Збройних Сил України та інших складових сил оборони; статистичні матеріали Державної служби статистики України; наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених у друкованих та електронних виданнях за напрямом дослідження; аналітичні матеріали періодичних видань та Інтернет-ресурсів.

Експериментальна база дослідження. У магістерській роботі для аналізу медико-соціального захисту військовослужбовців проведено опитування, складено анкету опитування, опрацьовано результати опитування.

Наукова новизна полягає у тому, що магістранткою проведено певне аналітичне вивчення нормативно-правових документів, вітчизняних і закордонних наукових публікацій, інформаційних матеріалів з напрямку діяльності військових

медичних служб; проаналізовано розвиток в сучасних умовах військової медичної служби в Україні та виявлено позитивні напрямки удосконалення в її діяльності; визнано, що діяльність медичних служб під час воєнного конфлікту є актуальною проблемою сьогодення в Україні, у зв'язку з цим необхідно широко інформувати вітчизняне суспільство.

Практичне значення одержаних результатів полягає у детальному аналізі особливостей функціонування вітчизняної системи медичних служб в умовах воєнного конфлікту в Україні та розробленні певних рекомендацій з її можливого вдосконалення. Одержані результати та висновки можуть бути використані для подальших теоретичних і практичних розробок у сфері медичної та освітньої галузей українського суспільства.

Апробація результатів роботи. Результати магістерського дослідження було апробовано та обговорено на ряді науково-практичних заходів, зокрема: Всеукраїнській науково-практичній конференції «Освіта медичних фахівців: реалії та виклики сьогодення» (КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського, м. Львів, 27 квітня 2023 р.); II Всеукраїнській науково-практичній конференції «Освіта медичних фахівців: реалії та виклики сьогодення» (КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського, м. Львів, 21 березня 2024 р.); Міжнародній студентській науково-практичній конференції «Теоретичні та прикладні аспекти медико-біологічних наук» (м. Львів, 16 травня 2024 р.); Міжнародній студентській науково-практичній конференції «Теоретичні та прикладні аспекти медико-біологічних наук» (м. Львів, 16 травня 2024 р.).

Основний зміст і результати магістерського дослідження відображено у трьох **публікаціях** здобувачки вищої освіти в збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських конференцій:

1. Коновал Л. Педагогічні умови формування професійної мотивації майбутнього медичного працівника (науковий керівник: Лозинська С.О., Вищий навчальний комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівська медична Академія імені Андрея Крупинського»). Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Освіта медичних фахівців: реалії та виклики сьогодення»

(м. Львів, 27 квітня 2023 р.) / За ред. канд. істор. наук С. Лозинської. Львів: КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського», 2023. С. 55–58.

2. Коновал Л. Дослідження інноваційних елементів покращення якості здоров'я населення в освітньому просторі (науковий керівник: Лозинська С.О., Вищий навчальний комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівська медична Академія імені Андрея Крупинського»). Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Освіта медичних фахівців: реалії та виклики сьогодення» (м. Львів, 21 березня 2024 р.) / За ред. канд. істор. наук С. Лозинської. Львів: КЗВО ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського», 2024. С. 29–33.

3. Коновал Л. Організація якісних умов освіти студентам-медикам в умовах воєнного часу (науковий керівник: Лозинська С.О., Вищий навчальний комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівська медична Академія імені Андрея Крупинського»). Матеріали Міжнародної студентської науково-практичної конференції «Теоретичні та прикладні аспекти медико-біологічних наук» (м. Львів, 16 травня 2024 р.). Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2024. С. 22–28.

Структура та обсяг магістерської роботи. Структура магістерської роботи складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та десяти додатків. Основний текст дипломної роботи викладено на 86 сторінках. Загальний обсяг магістерської роботи становить 116 сторінок. Список використаних джерел налічує 100 позицій.